

AZJA – muzyka... instrumenty...

MUZYKA CHIŃSKA

- ✚ Początki muzycznej kultury Chin sięgają prawdopodobnie połowy II tysiąclecia p.n.e.
- ✚ Pomimo widocznej ciągłości historii muzyki chińskiej zazwyczaj dzieli się na dwa okresy: **starożytny**, do końca dynastii Han (220 n.e.) i **nowożytny**.
- ✚ Najwcześniejsza faza rozwoju poświadczona jest archeologicznie przez znalezione instrumenty (litofony, dzwony, okaryny).
- ✚ Najstarszym zachowanym tekstem zawierającym wzmianki nawiązujące do muzyki jest *Księga pieśni zachodnich Zhou*, sugerująca istnienie siedmiostrunowego instrumentu szarpanego, prawdopodobnie pierwowzoru cytry guqin.
- ✚ Tradycyjna muzyka chińska odznacza się wyjątkową zachowawczością, wynikającą z jej związku z religią i sposobem pojmowania świata.
- ✚ Muzyka w starożytnych Chinach była uważana za czynnik bezpośrednio normujący rzeczywistość społeczną, stąd szereg rygorystycznych norm i zasad, które nią rządziły.

- ✚ Rytualistyczne traktowanie muzyki skutkowało rozwojem kilku gatunków np. **kultowej** czy **dworskiej**, z wyraźnym zaniedbaniem muzyki rozrywkowej, popularnej w innych krajach regionu.

Koncert tradycyjnej muzyki chińskiej

- ✚ Ogół tradycji muzycznych chińskiego kręgu kulturowego, silnie oddziałuje również na inne kraje Azji, od Turkiestanu po Japonię i wyspy Indonezji. Wpływy widoczne są zwłaszcza w wykorzystaniu instrumentów strunowych szarpanych, takich jak różne odmiany lutni.
- ✚ Pewne elementy dawnej muzyki chińskiej, pomimo że zanikły w samych Chinach, zachowały się w takich krajach jak Japonia, Korea czy Wietnam.
- ✚ Jest silnie związana z religią, filozofią i koncepcjami kosmologicznymi; wynikiem tego jest konserwatyzm (ściśle normy i prawa dotyczące m.in. tonalności, rytmiki, gatunków muzycznych) zarówno w muzyce kultowej, jak dworskiej czy ludowej.
- ✚ Do charakterystycznych właściwości muzyki chińskiej należą: pentatonika (bezpółtonowa), regularna, parzystometryczna rytmika, wielogłosowość typu organum, burdonu i heterofonii, dominacja słowa w muzyce wokalne (zasadnicza rola recytatywu w lirycy wokalne i muzyce operowej).
- ✚ Warstwa znaczeniowa muzyki nie ogranicza się do słowa czy ilustracyjności, zawarta jest w formułach melodycznych, rytmicznych, dynamicznych i agogicznych, a także w zmianach barwy o znaczeniu symbolicznym.
- ✚ Oprócz muzyki kultowej i dworskiej — dziś już zdezaktualizowanych — rozwijała się muzyka dramatyczna (opera) oraz kameralna.
- ✚ Ludowa muzyka chińska jest mało zbadana.
- ✚ W dawnym instrumentarium wielką rolę odgrywały: płyty kamienne, gongi, dzwony, bębny, kotły, szeng i cytra, następnie zaś instrumenty lutniowe, wreszcie skrzypce, flety, klarnety i trąbki.
- ✚ W XX w. czyniono próby wypracowania nowego stylu, stapiającego elementy tradycji chińskiej ze zdobyczami europejskiej muzyki profesjonalnej;

- + W 1927r. powstało w Pekinie konserwatorium; kompozytorzy: Xi Xinghai, Nin Er, Ma Sicong, Li Kequan, Ma Ke.
 - + W 1956 powstało w Pekinie Towarzystwo Filharmoniczne.
 - + Sposób śpiewania odbiegał od naturalnego sposobu wydobywania dźwięków i zbliżał się do towarzyszących mu instrumentów. Słowa miały większą wagę niż melodia.
 - + Muzyką często zajmowali się cesarze. Powstała wówczas muzyka kultowa, wokalna, ludowa i kameralna.
 - + Muzyka wyrastała z filozofii. Ideał to dźwięki długo brzmiące, wprowadzające słuchacza w określony stan emocji.
 - + Muzyka pomagała osiągnąć spokój. Powstaje pierwsza instytucja muzyczna – Cesarskie Biuro Muzyki.
 - + Opierano się na skali pięciotonowej (pentatonika): c, d, e, g, a.
 - + Za Konfucjusza wprowadzono półtony. Każdy dźwięk w skali odpowiadał jednemu członkowi rodziny:
 - c – mąż
 - d – syn
 - e – wnuk
 - g – żona
 - a – synowa
 - + Instrumenty:
 - strunowe szarpane: lutnia, harfa, cytra;
 - aerofony: flet bambusowy, piszczałka, harmonijka ustna;
 - perkusyjne: grzechotki, brzękadła, gong – pojedyncze lub zawieszone po kilka na jednej ramie.
- Istotne były również dzwony, których barwa miała znaczenie symboliczne. Dźwięk dzwonu oznaczał jesień, przemijanie, metal.
- + Barwa bębnów mogła być natomiast symbolem północy, zimy, wody czy skóry.
 - + Muzyka wokalna została rozwinięta na gruncie obrzędów i biesiad. Śpiewano nosowo, melizmatycznie. Muzykę wokalną wykonywano a capella lub z towarzyszeniem instrumentów.
 - + Wiadomości na temat starożytnej muzyki chińskiej czerpie się z obserwacji dzisiejszej muzyki ludowej.
 - + W obecnych czasach pieśni są wykonywane na wzór starożytnych pieśni obrzędowych, religijnych, historycznych.

Pipa (*chin.: 琵琶; pinyin: pípá*) – chiński szarpany instrument strunowy.

Czasami nazywany chińską lutnią, podobnie jak ona ma pudło rezonansowe w gruszkowatym kształcie. W Chinach znany jako tradycyjny instrument od ponad dwóch tysięcy lat. Kilka instrumentów w innych krajach wschodniej i południowo-wschodniej Azji jest spokrewnionych z pipą. Należą do nich japońska biwa, wietnamska đàn tỳ bà i koreańska bipa. Tylko koreańska wersja wyszła z użycia, podczas gdy gra na pozostałych jest wciąż znana i powszechna.

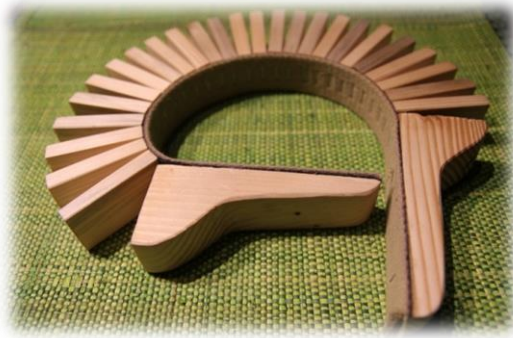
HAIRA

CYTRA

FLET BAMBUSOWY

Chiński instrument Zoom

Kastaniety chiński tradycyjny instrument z bambusa

Gong z ozdobnymi dzwonkami służący do medytacji

Chińskie bębny

MUZYKA JAPONSKA

- ✚ Muzykę japońską nazywa się potocznie j-music.
- ✚ Muzyka japońska obejmuje szeroki wachlarz stylów muzycznych, zarówno nowoczesnych, jak i tradycyjnych.
- ✚ Japonia jest drugim co do wielkości rynkiem muzycznym na świecie, którego całkowita wartość rynkowa w 2013 roku została wyceniona na ponad 3 miliardy dolarów. W 2014 roku wartość ta spadła do 2 miliardów 600 milionów dolarów, jednak nadal pozostała liderem corocznego zestawienia danych dotyczącej ogólnej sprzedaży muzyki w poszczególnych krajach, tworzonego przez Międzynarodową Federację Przemysłu Fonograficznego.

- ✚ Tradycyjna muzyka japońska bardzo często pojawia się w różnych filmach z gatunku western, zaś lokalna w klubach karaoke, dzierżawionych przez wytwórnie muzyczne.
- ✚ Za najstarszą formę muzyki uznaje się w Japonii trzy gatunki:
 - **shōmyō** (jap. 声明 *Shōmyō*[?]),
 - buddyjski śpiew rytualny **gagaku** (jap. 雅楽 *Gagaku*[?]) którego początek datuje się na okresy Nara i Heian.
 - w XIII w. wykształciły się **Honkyoku** (jap. 本曲[?]), grane przez zebrzących mnichów na fletach **Shakuhachi** (jap. 尺八 lub しゃくはち *shakuhachi*[?])
- ✚ **Pieśni ludowe** (jap. 民謡 *min'yō*[?]) przydzielane są do czterech głównych kategorii:
 - pieśni pracy,
 - pieśni religijnych jak na przykład **sato kagura** (jap. 里神楽 *Sato kagura*[?]),
 - utworów wykorzystanych na uroczystościach takich, jak: wesela, pogrzeby, festiwale matsuuri, święto zmarłych **o-bon** (jap. お盆 *o-bon*, także *bon*[?]),
 - a także piosenek dla dzieci (jap. 童歌 *Warabe uta*[?]).
- ✚ W latach 30. XX wieku znanym stylem muzycznym była muzyka jazzowa, która czerpała inspiracje z muzyki amerykańskiej i europejskiej.
- ✚ Dominowały także pieśni wojskowe (jap. 軍歌[?]) i poezja śpiewana (jap. 都々逸 *dodoitsu*[?]) rozwinięta pod koniec okresu Edo.
- ✚ W schyłkowej fazie lat 30. duży rozkwit osiągnął blues.
- ✚ Najlepiej sprzedający się artyści w Japonii to **Hibari Misora** i **Hachirō Kasuga**, którzy byli głównymi przedstawicielami muzyki enka, formy sentymentalnych ballad.
- ✚ Odmiana tradycyjnej muzyki japońskiej ryūkōka (jap. 流行歌 *Ryūkōka*[?]) wykształciła się z popu tradycyjnego - kayōkyoku (jap. 歌謡曲 *Kayōkyoku*[?])
- ✚ Początki japońskiego rocka sięgają pierwszych lat 60. XX wieku, chociaż za oficjalną datę przyjmuje się 1968 rok.
- ✚ W latach sześćdziesiątych western rock i rock psychodeliczny wraz z subkulturą modsów został spopularyzowany przez The Rolling Stones, The Ventures i The Beatles.
- ✚ Popularność subkultury modsów silnie popierana przez członków The Beatles, przyczyniła się do powstania pierwotnej i kluczowej dla rozwoju całej późniejszej japońskiej muzyki popularnej, odmiany japońskiego rocka - Group Sounds (jap. グループ・サウন্ズ *Group Sounds*[?]). Gatunek ten był wymieszaniem muzyki rockowej z kayōkyoku. Jego rozwój trwał przez całe dziesięciolecie - od lat 60. do lat 70. XX wieku stanowi do czasów współczesnych podstawę tworzenia wszystkich współczesnych jak i dawnych rodzajów japońskiego rocka. The Beatles byli pierwszymi, a zarazem najpopularniejszymi muzykami tworzącymi muzykę z nurtu western rocka.
- ✚ Popularnymi gatunkami w latach 70. XX wieku była muzyka nowofalowa i rock progresywny. Oba gatunki zostały zainicjowane w Japonii przez brytyjską grupę rockową Deep Purple i amerykańską grupę hard rockową Van Halen. W owym

czasie wykształciły się także gatunki takie jak muzyka klubowa i electropop, wywodzące się bezpośrednio od muzyki techno.

- ✚ Popularną formą po dzień dzisiejszy jest muzyka elektroniczna. Za jej pioniera w japońskim przemyśle rozrywkowym uważa się zespół Yellow Magic Orchestra, działający na scenie od 1977 roku.
- ✚ W pierwszej połowie lat 70. rozpowszechnił się rock elektroniczny, którego pierwszym przedstawicielem w Japonii był kompozytor Isao Tomita. Jako pierwszy w historii japońskiej muzyki w albumie *Electric Samurai: Switched on Rock* z 1972 roku wymieszał muzykę elektroniczną z rockiem i popem.

*Hachirō Kasuga – pierwszy piosenkarz enka,
czołowy reprezentant muzyki japońskiej*

Noriko Awaya, zwana powszechnie „królową japońskiego bluesa”.

Tradycyjne japońskie instrumenty muzyczne

- ✚ W tradycyjnej muzyce japońskiej można ogólnie wyróżnić trzy rodzaje instrumentów: perkusyjne, strunowe i "powietrzne" - flety.
- ✚ W najwcześniejszym okresie - japońskiej muzyce kultowej, tańcom w maskach, pieśniom (**minyo**) i recytacjom towarzyszył najczęściej flet i kokyu.
- ✚ Muzyka dworska charakteryzowała się wzbogaconym zestawem instrumentów muzycznych m.in. o koto, shamisen, syou, hichiriki, ryuteki i kagurabue.
- ✚ Natomiast buddyjskiej medytacji Zen towarzyszyły takie instrumenty jak gongi (keisu - o kształcie misy), stojące bębny lub bęben mokugio (drewniana ryba).
- ✚ Gongi wykonane ze stopu metali wykorzystywan w ceremonii herbaty a teatr japoński No, Kabuki i Bunraku korzystał m.in. z fletu, bębenków tsuzumi czy shamisenu.

SHAKUHACHI - to bambusowy flet prosty, który przybył do Japonii z Chin prawdopodobnie w VI wieku.

- ✚ W japońskim skarbcu Shoso-in w Nara przechowywane są trzy flety shakuhachi (zob. poz. Inwent.43, 44 i 44) z okresu panowania cesarza Shomu (724 -749). Używano ich w tym okresie do uroczystej muzyki Gagaku w obrzędach buddyjskich oraz ceremoniach dworskich.
- ✚ Muzyka Gagaku opierała się na uznaniu określonej (m.in. filozoficznej) roli każdego z poszczególnych pięciu dźwięków w pentatonicznej skali.
- ✚ W XIII wieku flet ten zyskał znaczną popularność dzięki wędrownej sekcje buddyjskiej zen Fuke założonej przez Shinchi Kakushina (1207-1298).
- ✚ Japońskim mistrzem gry na tym instrumencie jest m.in. Hoshi Bonchiku z Kyoto, zaś mistrzem z USA jest John Singer grający od 1975 roku.

KOTO - (często nazywane Kin), ten instrument z rodziny cytr przywędrował do Japonii z Chin w VII wieku. Składa się z długiego pudła z drewna i ma około 80 -190 cm długości i 24 cm szerokości. Klasyczny instrument liczył 7-strun.

- ✚ Współcześnie mają 13-e lub 17-e strun skręconych z jedwabiu. Muzyka grana na koto to Sokyoku.
- ✚ W XVI w. na wyspie Kyushu powstała pierwsza szkoła kształcąca profesjonalnych muzyków. Jednym z pierwszych mistrzów był Yamazoumi (niewidomy instrumentalista), który ukończył ją w 1612r. Znanym mistrzem gry na koto był Miyagi Michio (1894 - 1956).

BIWA - to japońska lutnia i posiada 3 - 5 strun. Instrument ten przybył z Azji do Chin ok. 100 roku a z Chin do Japonii (pod nazwą pipa) w okresie Nara (710-794).

- ✚ Początkowo, pod nazwą gabukiwa używany był w muzyce dworskiej Gagaku, a w okresie Heian (794- 1185) jako instrument solowy.

- ✚ Wykonywana na nim muzyka nosi nazwę Biwagaku.
- ✚ W teatrze NO biwa tworzy muzyczny podkład do XV- wiecznych bitewnych historii.
- ✚ W XIX wieku powstała jej nowa odmiana Chikuzen biwa, a w XX w. dalsze odmiany tego instrumentu różnicowane pod względem kształtu pudła, ilości strun i progów.

SHAMISEN - trzystrunowy instrument zrobiony z twardego, czerwonego drewna sandałowego.

- ✚ Używany w tanecznej muzyce Kabuki i teatrze Bunraku. Przybył do Japonii poprzez wyspy Ryukyu około 1560 roku. Na shamisenie można grać muzykę solo zwaną Shamisenongaku. Współcześnie istnieje kilka rodzajów shamisenu i stosuje się na nich różne techniki gry.

KOKYU - dźwięk tego trzystrunowego instrumentu muzycznego towarzyszy najczęściej ludowym pieśniom i balladom.

TAIKO - w wolnym tłumaczeniu to "wielki bęben", używany przy różnych uroczystościach, festiwalach (matsuri) i innych życiowych okazjach. Jego dźwięk jest w buddyzmie uważany za głos samego Buddy.

TSUZUMI - to małe bębenki w kształcie klepsydry trzymane w dłoniach są używane w teatrze Kabuki i No. O-tsuzumi (3 dźwięki podstawowe) i Ko-tsuzumi (5 dźwięków). Instrument przybył z Azji do Japonii w VII wieku a jego nazwa wywodzi się z Sanskrytu.

GONG - wykonany z drewna i stopu metali (brąz) towarzyszył buddyjskim ceremoniom i medytacjom a także używany był w trakcie ceremonii herbaty. Ten instrument pochodzi z Jawy i Sumatry. Często jego dźwięk ostrzegał przed jakimś zagrożeniem.

SYOU, HICHIRIKI, RYUTEKI, KAGURABUE - ten zestaw instrumentów muzycznych używany był przy japońskiej tradycyjnej dworskiej muzyce Gagaku od tysiąca lat.

- ✚ Syou pochodzi z Chin z roku 1400 pne. i zrobiony jest z 17-u bambusowych rurek.
- ✚ Hichiriki - na tej krótkiej bambusowej rurce dł. 18 cm wygrywa się główną melodię w głębokim tonie.
- ✚ Ryuteki bambusowy flet dług. 40 cm wygrywa górne tony. Kagurabue - dźwięk tego 45.5 cm najdłuższego japońskiego fletu charakterystyczny jest dla tradycyjnej muzyki japońskiej Kagura.

W listopadzie 2005r. w kilku miastach w Polsce wystąpił z koncertem tradycyjnej muzyki japońskiej 24 - osobowy Zespół Muzyków Japońskich "Nichon Gassodan" pod kierunkiem założyciela zespołu i mistrza gry na koto - prof. Otsuki Somei.

Shakuhachi

Koto

Biwa

Shamisen

Taiko

Koryu

Tsuzumi

Gong

Shou, hichiriki, ryuteki i kagurabue

3/4 ludności mieszka w Azji i słucha takiej samej muzyki.

Azja to Indie, Chiny, Persja.

*Powstały tam wszystkie systemy religijne
na których nasza cywilizacja bazuje.*

W trakcie przedstawień można zobaczyć m.in. tradycyjne, chińskie układy akrobatyczne – skoki przez obręcze, skoki na równoważniach trzymany na barkach, żonglerkę, wirujące talerzyki, akrobacje „Latający Jedwab”. Są to pokazy na pograniczu sztuk cyrkowych i ryzykownych, trzymających w napięciu akrobacji gimnastycznych.

Źródła:

<http://www.japonia.org.pl/?q=pl/node/33>

<http://www.polskieradio.pl/10/504/Artykul/644828,34-ludnosci-swiata-slucha-azjatyckiej-muzyki>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Muzyka_japo%C5%84ska

https://pl.wikipedia.org/wiki/Muzyka_chi%C5%84ska

[http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Chiny-](http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Chiny-Muzyka;4573916.html)

[Muzyka;4573916.htmlhttps://www.google.pl/search?q=lutnia++instrument+chi%C5%84ski&biw=1280&bihhttps://pl.wikipedia.org/wiki/Pipahttps://www.google.pl/search?q=harfa+instrument+chi%C5%84ski&tbm=isch&imgilhttp](https://www.google.pl/search?q=lutnia++instrument+chi%C5%84ski&biw=1280&bihhttps://pl.wikipedia.org/wiki/Pipahttps://www.google.pl/search?q=harfa+instrument+chi%C5%84ski&tbm=isch&imgilhttp)

[s://www.google.pl/search?q=flet+bambusowy+instrument+chi%C5%84ski&tbmhttps://www.google.pl/search?q=b%C4%99ben+chi%C5%84ski+instrument&tbm=isch&imgil](https://www.google.pl/search?q=flet+bambusowy+instrument+chi%C5%84ski&tbmhttps://www.google.pl/search?q=b%C4%99ben+chi%C5%84ski+instrument&tbm=isch&imgil)

<http://pl.chinatown-travel.pl/chinscy-akrobaci-w-polsce>